

Ewa Tarapata, nauczyciel-bibliotekarz Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach,
Fili w Busku-Zdroju

Scenariusz lekcji „*Język śladów*” - tajniki pracy detektywa na przykładzie lektury Grzegorza Kasdepke „Detektyw Pozytywka”.

Scenariusz lekcji dla uczniów klasy II i III szkoły podstawowej

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności rozwiązywania zagadek przy użyciu różnorodnych zmysłów;
- zapoznanie uczniów z zawodem detektywa;
- wzbogacenie słownictwa uczniów;
- upowszechnianie czytelnictwa i kształtowanie kompetencji czytelniczych.

Cele szczegółowe:

- na poziomie wiadomości uczeń:

- wie, kto to jest detektyw;
- zna cechy dobrego detektywa;
- zna atrybuty detektywa;
- wie, jak wygląda praca detektywa;
- zna słownictwo związane z zawodem detektywa;

- na poziomie umiejętności uczeń potrafi:

- wykazać się spostrzegawczością i umiejętnością logicznego myślenia;
- wykazać się umiejętnością rozwiązywania zagadek przy użyciu różnorodnych zmysłów;
- wykazać się kreatywnością przy organizowaniu biura detektywistycznego;
- zebrać ślady i dowody, a następnie dokonać ich identyfikacji.

Metody pracy:

- aktywizujące: burza mózgów, rebusy, praktyczne działania;
- głośne czytanie lektury;

- słowna: dyskusja i pogadanka, instruktaż.

Formy pracy: indywidualna, zespołowa.

Środki dydaktyczne: tablica, flamaster, karty pracy, zestaw młodego detektywa: okulary, lupa, taśma, proszek daktyloskopijny, pędzelek, książki: „Detektyw Pozytywka” Grzegorza Kasdepke i „Zagadka biblioteki” Zofii Staniszewskiej, szklanka z odciskiem palca, czarna kartka papieru z odciskiem buta, guzik.

Czas trwania zajęć: 90 min

Przebieg zajęć:

I. Powitanie uczniów i zapoznanie ich z tematem lekcji.

Nauczyciel informuje uczniów, że podczas dzisiejszej lekcji będą uczestniczyć w warsztatach literacko-detektywistycznych, których głównym celem jest zapoznanie ich z pracą detektywa oraz ukazanie, jak wiele można dowiedzieć się o ludziach na podstawie śladów pozostawionych przez nich.

II. Część zasadnicza lekcji:

1. Nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, kto to jest detektyw? Wykorzystując metodę „burzy mózgów” zapisuje pytanie na tablicy i prosi uczniów, aby dopisywali swoje odpowiedzi. Kto to jest detektyw?: osoba, która szuka zaginionych osób; osoba, która tropi przestępców; zbiera dowody; rozwiązuje zagadki kryminalne; prowadzi obserwacje osób; prowadzi śledztwo; gromadzi informacje, tworzy kartotekę kryminalną;
2. Nauczyciel czyta głośno uczniom jedną z zagadek kryminalnych z książki Grzegorza Kasdepke p.t. "Zagadka pierwsza, czyli gdzie są moje skarpetki w delfiny?", rozwiązanej przez Detektywa Pozytywkę. Dyskusja z dziećmi, w jaki sposób detektyw wpadł na rozwiązanie zagadki;
3. Nauczyciel pyta uczniów, jakimi cechami powinien odznaczać się dobry detektyw?. Wykorzystując metodę „burzy mózgów”, zapisuje pytanie na tablicy i prosi uczniów,

aby dopisywali swoje odpowiedzi. Uczniowie zapisują swoje odpowiedzi, a nauczyciel prosi ucznia, aby odpowiedział, dlaczego taką cechę powinien mieć detektyw?

Cechy dobrego detektywa: spostrzegawczość - musi zauważyć każdy szczegół, ślad; dociekliwość - musi dopytywać o szczegóły; inteligentny - musi posiadać wiedzę, umiejętność łączenia faktów; cierpliwość - prowadzi długie obserwacje oraz śledztwa; sprytny - musi umieć wtopić się w tłum; dyskretny - musi zachować informacje klienta dla siebie; odważny - nie raz ryzykuje swoje życie.

4. Nauczyciel informuje uczniów, że detektyw, aby móc pracować, musi mieć ze sobą pewne przedmioty, które są mu niezbędne w codziennej pracy. Nauczyciel prezentuje uczniom rebusy, po rozwiązaniu których poznają atrybuty detektywa, czyli przedmioty, które są mu niezbędne: lornetka, aparat fotograficzny, notes, długopis, gazeta, walizka, komputer itp. Następnie uczniowie odpowiadają dlaczego te przedmioty są niezbędne w pracy detektywa i do czego mu służą?
5. Nauczyciel prosi uczniów o uzupełnienie rysunku postaci: Jakie elementy ubrania powinien mieć detektyw? (okulary, czapka, wąsy, rękawiczki, płaszcz). Uczniowie wpisują swoje odpowiedzi w szablon.
6. Nauczyciel czyta głośno uczniom fragment (s. 5-15) detektywistycznego opowiadania Zofii Staniszewskiej pt. "Zagadka biblioteki", którego fabuła skupia się wokół kryminalnej zagadki: z biblioteki w tajemniczych okolicznościach ginie cenny historyczny dokument. Główni bohaterowie - Ignacy i Mela postanawiają wytropić złodzieja;
7. Warsztaty detektywistyczne "Tropem złodzieja książki" - poszukiwanie złodzieja bezcennej książki, skradzionej w nocy w bibliotece, na podstawie śladów pozostawionych przez sprawcę. Nauczyciel informuje uczniów, że w nocy z biblioteki zginęła bardzo cenna książka i prosi uczniów, aby pomogli mu, odnaleźć książkę i złodzieja.
8. Nauczyciel wspólnie z uczniami organizuje biuro detektywistyczne: wybiera najciekawszą nazwę biura, spośród tych zaproponowanych przez uczniów, wspólnie z nimi rysuje szyld na brytoli, który umieszczają na ścianie, a z ławki robią biurko. Następnie spośród uczniów wybierają detektywa oraz jego 3 asystentów. Pozostali uczniowie organizują laboratorium kryminalistyczne, zajmujące się badaniem śladów i dowodów. Tworzą szyld z napisem Laboratorium kryminalistyczne i łączą ławki, tworząc miejsce, gdzie będą prowadzić badania.

9. Warsztaty detektywistyczne, podczas których detektyw oraz jego asystenci udają się na miejsca przestępstwa, czyli miejsca gdzie była książka i skąd została skradziona, a następnie zbierają i zabezpieczają do foliowych torebek wszystkie ślady i dowody pozostawione przez złodzieja: odcisk buta na podłodze, zostawiony przypadkowo na czarnej kartce papieru; oderwany guzik z ubrania, leżący na podłodze; odcisk palca na szklance, pozostawionej na parapecie. Detektyw oraz jego asystenci zabezpieczone ślady i dowody przekazują do laboratorium kryminalistycznego, gdzie technicy kryminalni - pozostali uczniowie, odbierają wszystkie zgromadzone materiały, a następnie, mając do dyspozycji zestaw młodego detektywa: okulary, lupy, pędzelki i proszek daktyloskopijny, poduszki z tuszem, taśmy, porównują otrzymane ślady i dowody ze śladami butów i odciskami palców czytelników. Technicy kryminalni gromadzą kartotekę i przekazują dowody do archiwum, a złodziej książki zostaje zatrzymany przez detektywa.
10. "Kuferek wiedzy" - nauczyciel zapoznaje uczniów ze słownictwem: kryminalistyka, daktyloskopia, laboratorium kryminalistyczne, technik kryminalny, miejsce zbrodni, podejrzany, przestępca, motyw, dowód przestępstwa, kodeks karny.

III. Zakończenie spotkania:

Nauczyciel dziękuje uczniom za aktywny udział w zajęciach i zachęca do czytania książek, szczególnie literatury detektywistycznej.